

TIP Kennissessie: Samen vooruit in online identificatie

Aanleiding

Digitale publieke processen vereisen een bepaalde mate van zekerheid over de identiteit van de deelnemende partijen. Denk bijvoorbeeld aan de online identificatie door banken, identificatie door makelaars of het identificeren van de ontvanger van precursoren voor explosieven. De Europese eIDAS-verordening definieert drie betrouwbaarheidsniveaus voor online identificatie: laag, substantieel en hoog. Voor publieke processen vereist de wet vaak niveau substantieel of hoger, zoals bij het identificeren van cliënten door financiële en juridische dienstverleners in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Instanties die belast zijn met toezicht op deze publieke processen hebben de taak om vast te stellen dat dienstverleners voldoende invulling hebben gegeven aan hun plicht tot het vaststellen van de identiteit van een actor, ook als dit online gebeurt (zie Bijlage 1 voor lijst met toezichthouders en andere relevante instanties). Het is niet altijd makkelijk om invulling te geven aan deze taak.

Huidige situatie en vastgestelde problemen

Dienstverleners zijn er primair voor verantwoordelijk dat zij conformeren aan de juiste betrouwbaarheidsniveaus voor online identificatie. Hiervoor gaan zij in de praktijk op zoek naar kaders. Zij vinden die nu in de verschillende leidraden van de toezichthouders. Echter, deze leidraden bevatten momenteel vaak juridisch verwarrende of zelfs onjuiste informatie. Dit zorgt er de facto voor dat oplossingen met lage zekerheid nog steeds breed worden ingezet én dat oplossingen met een substantiële hogere zekerheid niet als zodanig erkend worden. Dit werkt marktversturend.

In een uitgebreide juridische analyse zijn in een groot aantal handreikingen legio voorbeelden naar boven gekomen van onvolledige, onjuiste of verwarrende informatie rondom online identificatie. Deze memo heeft niet het doel de toezichthoudende instanties te beoordelen, maar heeft juist als functie een handreiking te doen als TIP richting de verschillende partijen die met het soms ook verwarrende juridische kader van eIDAS te maken krijgen. Als illustratie van de ernst van de situatie noemen wij twee voorbeelden:

Ten eerste blijkt dat partijen het lastig vinden om de juiste reikwijdte van genotificeerde eID-middelen te bepalen. In diverse leidraden wordt de lijst van eIDAS genotificeerde eID-middelen onterecht aangewezen als dé manier om te beoordelen of een middel het niveau van substantieel of hoger heeft. Deze methode is echter niet handig omdat, omdat de reikwijdte van notificatie uitsluitend is dat het eID-middel voor cross-border verkeer bij publieke processen op het genotificeerde niveau geaccepteerd moet worden, voor de scope en toepassing van de notificatie (Artikel 6 en 7 eIDAS). Er zijn veel eID-middelen die het gewenste betrouwbaarheidsniveau hebben, maar niet genotificeerd zijn door landen, omdat ze geen rol spelen in publieke processen.

Zo heeft Nederland ervoor gekozen om alleen DigID te notificeren. In de praktijk zie je dat overheids implementaties van partijen die genotificeerd zijn dan ook nog verward worden met andere (niet genotificeerde) eID-middelen van dezelfde partij voor niet-publieke processen.

Ten tweede blijkt dat de misvatting heerst dat de lijsten van vertrouwensdiensten (EUTL) één op één gebruikt kunnen worden voor de vaststelling van het niveau van een eID-middel. Vertrouwensdiensten hebben een andere functie dan online identificatie an sich. Het feit dat een partij op de vertrouwenslijst staat, geeft ook niet direct uitsluitel of de oplossing van die partij toereikend is voor een substantiële of hoge identificatie. Bijlage 2 verduidelijkt waar de notificatie- en vertrouwenslijsten wel en niet voor dienen.

TIP kennissessie: constructief vooruit in online identificatie

TIP heeft als een van haar doelen de adoptie van de toepassing van eIDAS te vergroten. Op 8 mei 2025 organiseert TIP een kennissessie onder regie van de Belastingdienst om de onduidelijkheden rondom online identificatie in de Nederlandse context op te helderen, zodat partijen de juiste informatie hebben om handvatten te bieden aan dienstverleners. In deze kennissessie verschaffen experts duidelijkheid over hoe we nu moeten omgaan met online identificatie en wat nodig is om online identificatie voor te bereiden op de komst van wallets en PIDs.

Locatie: Jaarbeurs MeetUp, Jaarbeursplein 6, 3521 AL Utrecht

Agenda:

- 12:30 - 13:00 uur Inloop
- 13:00 - 17:00 uur Kennissessies
- 17:00 – 18.00 uur Borrel

Deelnemen? Meld je aan via info@trustedinformationpartners.nl.

Bijlage 1: Overzicht van relevante instanties

Deze lijst biedt een overzicht van autoriteiten en instanties die belast zijn met toezicht op naleving van wet- en regelgeving rondom (online) identificatie en/of bepalend zijn in de manier waarop dienstverleners invulling geven aan online identificatie. Deze lijst is niet uitputtend.

Instantie	Taken in kader van online identificatie	Gerelateerde dienstverleners
Bureau Financieel Toezicht (BFT)	BFT houdt toezicht op naleving van de Wwft door (kandidaat-)notarissen, juridische dienstverleners, accountants en belastingadviseurs.	<ul style="list-style-type: none"> • Juridische dienstverleners • Notarissen • Accountants • Belastingadviseurs
Autoriteit Financiële Markten (AFM)	AFM is belast met toezicht op de naleving van de Wwft door beleggingsondernemingen, (beheerders van) beleggingsinstellingen, (beheerders van) icbe's en financiële dienstverleners voor zover zij bemiddelen bij de totstandkoming van levensverzekeringsovereenkomsten.	<ul style="list-style-type: none"> • Instellingen voor Collectieve Belegging en Effecten • Bemiddelaars in levensverzekeringen • Beleggingsinstellingen • Beleggingsondernemingen
Lokale deken van de orde van advocaten en Nationale Orde van Advocaten	De deken van de orde van advocaten in de arrondissementen zijn toezichthouder op de naleving van de Wwft door advocaten. Er is één kenniscentrum Wwft, gevestigd bij de Haagse orde, open voor vragen van iedere lokale deken. Wwft handleidingen worden ook op nationaal niveau, door de Nederlandse Orde van Advocaten, uitgegeven.	<ul style="list-style-type: none"> • Advocaten
De Kansspel-autoriteit (KSA)	De KSA is belast met toezicht op de naleving van de Wwft door aanbieders van kansspelen op afstand en speelcasino's.	<ul style="list-style-type: none"> • Aanbieders van kansspelen op afstand • Speelcasino's •
De Nederlandsche Bank (DNB)	DNB is belast met het toezicht op de naleving van de Wwft op verschillende financiële instellingen, waaronder banken en andere financiële ondernemingen.	<ul style="list-style-type: none"> • Instellingen niet zijnde een bank die toch bancaire activiteiten verrichten • Betaaldienstverleners • Aanbieders van cryptoactivadiensten • Verhuurders van safes • Wisselinstellingen • Elektronischgeldinstellingen

		<ul style="list-style-type: none">• Betaaldienstagenten• Levensverzekeraars• Trustkantoren• Banken
Bureau Toezicht Wwft (BTWwft)	BTWwft houdt toezicht op de naleving van de Wwft door verscheidene beroepsgroepen, waaronder makelaars, taxateurs en (ver)kopers van goederen	<ul style="list-style-type: none">• Kopers of verkopers van kunstvoorwerpen• Bemiddelaars bij koop/verkoop in zaken van grote waarde• Domicilieverleners• Exploitanten van pandhuizen• Kopers of verkopers van goederen (m.u.v. kunstvoorwerpen)• Taxateurs• Makelaars
Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT)	ILT houdt toezicht op de naleving van de Wet precursoren voor explosieven (Wpe) door producenten, distributeurs, groothandel en detailhandel. Op basis van de Wpe en Verordening 2019/1148 moeten de partijen die precursoren voor explosieven aanbieden de identiteit van hun afnemer verifiëren. De ILT houdt toezicht op deze controle.	<ul style="list-style-type: none">• Aanbieders van precursoren voor explosieven.
European Banking Authority (EBA)	De EBA is een Europese toezichthoudende autoriteit voor de bankensector belast met bevorderen van de kwaliteit en harmonisatie van toezichtregelgeving en draaft bij aan een consistente toepassing van EU regelgeving. De EBA levert richtsnoeren voor het interpreteren van EU wet- en regelgeving. Ondanks dat deze richtsnoeren niet bindend zijn, worden deze wel meegenomen in toezicht door bijvoorbeeld de AFM en de DNB. De interpretaties van de EBA betreffen ook onderwerpen uit de Wwft, waaronder (digitaal) klantonderzoek.	<ul style="list-style-type: none">• Nationale toezichthouders
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)	De KNB bewaakt en bevordert de kwaliteit van het notariaat en houdt haar leden op de hoogte van wetswijzigingen en ontwikkelingen in het vakgebied. Verder ondersteunt de KNB het notariaat met ICT-voorzieningen, waaronder oplossingen rondom (online) identificatie en klantonderzoek.	<ul style="list-style-type: none">• (Kandidaat-)notarissen

<p>Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA)</p>	<p>De NBA is belast met het bevorderen van de beroepsuitoefening van accountants en dient als de vertegenwoordiger van het gehele accountantsberoep in Nederland. De NBA houdt zich onder meer bezig met beleid en projecten rondom (online) identificatie, klantonderzoek en digitalisering.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Registeraccountants• Accountants-administratie consulenten
<p>Autoriteit Persoonsgegevens (AP)</p>	<p>De AP houdt toezicht op de naleving van Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) door dienstverleners. De AP publiceert onder meer richtlijnen voor AVG-compliant vaststellen van iemands identiteit.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Algemeen
<p>Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)</p>	<p>De NZa houdt toezicht op de naleving van zorginstellingen op relevante wet- en regelgeving en stelt regels op voor zorginstellingen. Deze wet- en regelgeving omvat de identificatieplicht voor patiënten en zorgverleners.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Zorgverleners en -instellingen

Bijlage 2: Wat kun je wel en niet met de notificatie- en vertrouwenslijsten?

Vanuit de behoefte naar vastigheid over welke eID-middelen het vereiste betrouwbaarheidsniveau (laag, substantieel of hoog) bieden, zien we dat partijen (onterecht) naar lijsten refereren van genotificeerde eID-middelen (notificatielijst) en gekwalificeerde vertrouwensdiensten (vertrouwenslijst). We lichten kort toe wat het doel van deze lijsten is en waar deze wel en juist niet voor gebruikt kunnen worden.

Wat kun je **WEL** met notificatie- en vertrouwenslijsten?

- **Vertrouwenslijst:** de [EU Trusted List](#), gepubliceerd door de Europese Commissie, bevat lijsten met gekwalificeerde vertrouwensdienstverleners en de gekwalificeerde vertrouwensdiensten die zij leveren, zoals gekwalificeerde elektronische handtekeningen. Deze lijst stelt gebruikers in staat de gekwalificeerde status van een dienstverlener of vertrouwensdienst te controleren.
- **Notificatielijst:** de lijst Stelsels voor elektronische identificatie aangemeld overeenkomstig artikel 9, lid 1, van Verordening (EU) nr. 910/2014 (laatste publicatie is [C/2024/1719](#)) bevat een overzicht van *genotificeerde* eID-stelsels en eID-middelen die op basis van die stelsels worden uitgegeven (hierna: eID-middelen). De reikwijdte van notificatie is uitsluitend dat het genotificeerde eID-middel cross-border geaccepteerd moet worden op het genotificeerde betrouwbaarheidsniveau bij online overheidsdiensten door andere lidstaten (artikel 6 eIDAS). Zo moet België DigiD substantieel of hoog als zodanig erkennen voor toegang tot overheidsdiensten die dit niveau vereisen.

Wat kun je **NIET** met notificatie- en vertrouwenslijsten?

- **Vertrouwenslijst:** de EU Trusted List bevat niet zoiets als een goedgekeurd eID-middel; een eID-middel is geen gekwalificeerde vertrouwensdienst in de zin van de eIDAS. De gekwalificeerde vertrouwensdiensten zijn belangrijke ankers om veilig en online transacties aan te gaan, maar zijn niet altijd toereikend om de gewenste zekerheid te krijgen over iemands identiteit ten behoeve van online identificatie in publieke processen.
- **Notificatielijst:** zoals hierboven vermeld, heeft het notificeren van eID-middelen als doel cross-border gebruik van die middelen mogelijk te maken voor publieke processen. eID-middelen die niet zijn genotificeerd door een lidstaat en niet op de gepubliceerde lijst met genotificeerde eID-middelen staan, kunnen dus ook aan de betrouwbaarheidsniveaus uit eIDAS voldoen. Er zijn geen officiële lijsten beschikbaar met daarop alle eID-middelen die voldoen aan betrouwbaarheidsniveau substantieel of hoog volgens de eIDAS.